

Säg nej till statliga biltullar

[first published in Företagaren #7 2003, June, 2003]

Föreställ dig att ett företag skulle få tillstånd att ta betalt för vägarna i staden och att samtidigt all konkurrens förbjöds – ett monopol. Föreställ dig vidare att företaget tillåts samarbeta med SL och SJ för att även kontrollera priset på de alternativa färdmedlen – en kartell. Slutligen, föreställ dig att företaget även tillåts låta vissa delar av verksamheten täcka kostnaderna för andra delar – prisdumping.

Med rätta skulle många reagera starkt om något sådant skulle tillåtas. Med rätta skulle man hävda att man måste värna om den lilla människan i kampen mot de stora drakarna. Av någon anledning tystnar dock merparten av dessa kritiker i de fall staten tilldelas monopolet, såsom i fallet med de biltullar som nu ska införas i Stockholm. Ena stunden hyllar man konkurrensen för att sedan inrätta ett gigantiskt monopol. Det är en underlig inkonsekvens.

Visserligen skulle en del problem lösas om man tog betalt för saker som faktiskt kostar pengar, såsom vägar, men varför ett monopol? Från den lilla människans perspektiv spelar det ingen roll vem som tvingar åt sig ens pengar. Det spelar ju ingen roll om det är ett av staten privilegierat företag eller staten själv.

Vidare kan man fråga sig varför statliga Konkurrensverket inte har reagerat över detta. Ska det verkligen vara så att staten ska vara undantagen den granskning som andra affärsmässiga verksamheter tvingas genomgå? Det verkar dessvärre som att staten har inrättat det så.

Men förhållandena kan tyvärr anses vara än värre. Idag kan nämligen en företagare anklagas för monopolism om priserna sätts för högt, kartellbildning om priserna sätt i nivå med andra och prisdumping om priserna sätts för lågt. Således är en företagare alltid skyldig. Problemet har reducerats till att lyckas bevisa det – därav de spännande gryningsräderna från det statliga verkets sida. Om verket bara fick tillräckligt med resurser skulle vi nog se räder mot vartenda företag.

Låt mig spetsa till det hela ytterligare. Tänk dig att oavsett vart du än vill åka, oavsett färdmedel, så är du lagligen tvungen att betala till ett och samma företag. Detta företag skulle därmed ha makt att bestämma om och vart du skulle få åka. I en sådan situation är den lilla människan inte mycket värd.

Historien visar att rörelsefriheten är en av de första måltavlorna på maktens väg mot den totalitära staten. Men inte skulle väl den svenska staten utnyttja ett sådant maktmedel? Förmodligen inte. Men risken ökar givetvis om möjligheten överhuvudtaget finns. Varför ta risken?

Jag säger nej till statliga biltullar och alla andra monopol.